

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Evagrii Scolastici, Epiphanensis Et Ex Praefectis Orivndi, Historiae
Ecclesiasticae Libri sex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

EVAGRII SCOLASTICI, EPIPHANENSIS ET EX PRAEFECTIS ORIVNDI, HISTORIAE ECCLESIASTICAE Libri sex.

Authoris proaemium, quomodo ad scribendum praesentem historiam accesserit, & quod post imperii Iuliani interitum, cum haereses paulisper conquiescissent, postea diaboli malignitas denno fidem exagitavit. CAP. 1.

VSEBIVS cognomento Pamphilus, vir sane cum in alijs rebus disertissimus, tum in scribendo tantum pollens, ut possit lectores suorum librorum, & si non efficere perfecte Christianos, ita tamen persuadendo impellere, ut Christianam religionem lubentes colant, Eusebius, inquam,

Sozomenus, Theodoritus, & Socrates, de clementissimi nostri Servatoris in mundum adventu, de eius in caelos ascensione, de rebus gestis apostolorum, de certaminibus a sanctis martyribus confectis, & si quid aliud factum sit, dignum commemoratione, vel secus, ad aliquam partem regni Theodosij literis accuratissime prodiderunt. Et quoniam ea, quae deinceps gesta sunt, illis videntur non multo inferiora, atque haecenus nullo ordine commemorata sunt, quamvis ipse in eiusmodi rebus tractandis indisertus videar, tamen arbitror laborem in illis memoriae prodendis a me poni, hocque opus suscipi, inque eo, qui & piscatores singulari imbuuit sapientia, & linguam indisertam ita limavit, ut voces articulatim & distincte possit exprimere, firmam spem collocari debere, ad eum plane finem, uti res gestas iam ob

Es liuione

EVAGRII HISTORIAE

liuione intermortuas, quasi ad vitā denuo reuocare queſ-
 ſicque animare oratione, & ſempiternæ memoriæ com-
 mendare, non modo vt quiſque tum quid factum ſit ad no-
 ſtram vſque ætatem, tum quo tempore, quo ve loco, tū quo
 modo, tum aduerſum quos, tum denique à quibus, verum
 etiam vt nihil dignum memoria, præ languida & diſſoluta
 inertia, obliuione, quæ illi rei finitima eſt & vicina maxi-
 me, obruatur. Ibi igitur diuino adiutus auxilio, initium fa-
 ciam ſcribendi, vbi illi ſcriptores, quos ſupra dixi, finem hi-
 ſtoriæ impoſuerunt. Cum iam impia Iuliani crudeli-
 tas ſanctorum martyrum ſanguine ſatiata erat, & amens
 Arii furor verè doctrinæ quaſi catenis in concilio Nicæno
 fabricatis conſtriçtus, & Eunomius ac Macedonius ſacro-
 ſancti ſpiritus virtute in Boſphoro acerbè exagitati, &
 Conſtantinopoli, vrbe in primis illuſtri fracti, debilitatiq;,
 & ſancta eccleſia ſordes, quibus recens contaminata fuiſ-
 ſet, depoſuerat, eratq; ad priſtinum decus reſtituta, & in ve-
 ſtitu deaurato circundata varietate, & amatori ac ſpōſo ad-
 ornata, hoſtis probitatis dæmon, quia iſta ferre non poſſet,
 peregrinum quoddam & monſtroſum belli genus contra
 nos excitauit. Ac cum videret & cultū ſimulachrorū quaſi
 pedibus conculcatum, & ſeruilem illam atque abiectā A-
 rij inſaniam penitus ab eccleſia depulſam, quanquam vere
 batur fidem apertè, vt hoſtis, oppugnare, præſertim à tot ac-
 ram ſanctis patribus roboratam firmeq; munitam (quippe
 in ea obſidenda multum amiſiſſet virium) ex occulto tamè
 rem aggreditur, & rogatis quibuſdam reſponſiſq; excogi-
 tatis, errorè ad Iudaïſmum nouo more ac modo traducere
 ſtudit: neque intellexit miſer inde ſe euiçtū & proſtigatū
 iri. Quod autem antea vnum ſibi habuit aduerſarium, iam
 idem ipſum reuereri & quodāmodo amplecti videbatur:
 quandoquidem non vtrum eccleſiā à fide vniuerſa detru-
 dere, ſed vtrum verbum aliquod in ea deprauare poſſet, in-
 ſolens laborauit. Atque ſæpenumero ſua ipſius inuolutus
 malitia, etiam literam ad ipſum ſenſum & ſententiā inuer-
 tēdam pertinentem immutare ſubdole molitus eſt. Cæte-
 rum quemadmodum ſenſum à lingua diſiunxerit, quo hæ-
 duæ res minimè velut vno conſenſu deum & ſyncere con-
 ſiterentur, diuinisq; efferrent laudibus, quin etiam qua-
 ratione iſta-

Pſal. 44

ratione istarum rerum vnaquæque gesta sit, & quem ad exitum peruenerit, suo loco explicabo: attexamque præterea, si quid aliud potero reperire, quod ab instituto videatur alienum, dignum tamen, quod historiæ mandetur: ibique finem scribendi faciã, vbi deo clementi ac propitio visum fuerit.

Quomodo Nestorius ex Anastacii discipuli sui dissertatione, sanctam dei matrem, non deiparam, sed Christiparam vocitasse, deprehensus sit, quæ de causa hæreticus habitus est. Cap. II.

Quonia Nestorius, qui lingua Deum oppugnauit, qui alterum cum Caipha contra filium Dei coegit conciliu, qui blasphemie officina, in qua Christus denuo trucidat & diuidit, instruxit, qui naturas illius (qui in ipsa cruce ne os quidem, ut scriptum est, omnino habuit contractum, neque vestem penitus textilem à paricidis discissam) diuisit diremitte, vocem hanc, Deiparam, à multis lectis spectatisque patribus fabricatam repulit atque adeo reiecit, & vocem, Christiparam, ab se veteratorie effictam & coflatam ei opposuit, seditionibusque; infinitis referit ecclesiam, atque intestina ac ciuili sanguinis effusione repleuit, arbitror orationem mihi de esse non posse, cum ad historiam apte appositeque contexendam, tum ad rationem ac viam in ea ad finem usque; progrediendum, si Christo omnium gubernatore opere ferente, à nefaria istius impij Nestorij blasphemiam exordium capiam. Cõcertatio in ecclesijs suscepta hic habuit initiu. Anastasius quidam presbyter peruersa imbutus opinione, Iudaicorum dogmatu, que tenebat Nestorius, acerrimus fautor, & ei ad episcopatum proficiscenti comes, vbi Nestorius cum Theodoro in vrbe Mopsoestia congressus, audita illius doctrina à vera pietate desciuit, Anastasius (inquã) ut à Theodoro in epistola quadã de hijs rebus scriptum est, in disputatione apud populum Christu sancte colentem, in Ecclesia Constantinopolitana habita, palam ausus est dicere: nemo Mariam deiparam vocet. Nam Maria, inquit, homo erat: atque ab homine deus nasci non potest. Quæ quidem verba cum populus Christo consecratus grauitè & acerbè ferret, & disputationem illam non sine causa haberet pro blasphemiam, Nestorius istius blasphemiam

Ec 2 author

EVAGRII HISTORIAE

author & dux, non solum non prohibuit illum, neque re-
ctam sanamque doctrinam tutatus est, verum etiã eius ver-
ba reuera in primis roborare contendit, & in eisdem defen-
dendis acius institit. Atque sua ipsius opinione hisce ad-
iuncta atque adeo ascripta, venenõque animi sui in eccle-
siam effuso & eiecto, multò maiorem blasphemiam docere
conatus est: adeo vt ad sui ipsius capitis perniciem, hanc im-
piam sententiam, nimirum, *Ego eum qui spatii mensuris,*
hoc est, bimestri & trimestri, & ita deinceps, adoleuerit, Deum
certe non appellauero, proferre non dubitaret; sicut tum à So-
crate, tum à priore cõcilio Ephesi celebrato perspicuè nat-
tatum est.

*Quid magnus Cyrillus ad Nestorium scripserit, et
de tertio Concilio Ephesino, ad quod Ioannes An-
tiochenus episcopus & Theodorus tardius ac-
cesserunt. CAP. III.*

HAEC nefaria Nestorij dogmata cū Cyrillus, episco-
pus Alexãdrię, vir sane ipsa fame celebritate insignis,
sigillatim per literas refutasset, Nestoriusq; eius scriptis
reluctatus est, & neque Cyrillo, neque Celestini antiquę
Romę episcopi consilij obsecundauit, sed suum ipsius vi-
rus nihil veritus euomuit in ecclesiã: postulauitque vt au-
thoritate ac nutu Theodosij iunioris, qui tum Orientis ad-
ministrauit imperium, primum conciliũ Ephesi cogeretur.
Itaque literę imperatoris erant ad Cyrillum, & ad alios om-
nes vbique sanctarum ecclesiarum præsides missæ: quæ
diem Pentecostes, quo die vitalis & sacer spiritus ad nos
descendit, conuentui præstituerunt. Nestorius autem, pro-
pterea, quòd Ephesus nõ longe abest à Constantinopoli,
omnino anteuertit. Cyrillus verò, & qui cum eo erant, eò
veniunt ante diem præstitutum. Ioannes, præsul Antiochię
vnà cum suis ad diem dictum absuit, non quidem sua spon-
te, sicut multis videtur, qui eius factum defendere volunt,
sed quod suos episcopos, tã cito cogere non poterat: quip-
pe nonnullæ è ciuitatibus, quibus præerant, ab Antiochia
(sic enim olim appellabatur, at iam Theopolis dicitur, id
est, ciuitas dei) homini expedito ac strenuo distant, iter du-
odecim dierum, & quibusdã, amplius eo: & Ephesus abest
Antiochia,

Antiochia, circiter triginta dierum iter. Ac cum Ioannes constanter affirmaret se non posse ad statutum diem, id est ad nonum dominicum (sic enim vocatur) adesse, sui omnes apud sedes proprias ac suas mansere.

Quomodo Ioanne Antiocheno episcopo non præsente Nestorius gradu depositus sit.

CAPVT IIII.

VBI igitur quindecim dies ultra diem præfinitam præterierunt, episcopi qui Ephesi cõuenerant, quasi iam episcopi versus orientem habitantes non essent veturi, aut si forte venirent, multum dilaberetur temporis antequam in unum cogeretur, Cyrillo locum Celestini episcopatum antiquæ Romæ, ut supra docui, gerentis obtinente, accersunt Nestorium, hortanturque ut criminibus ipsi obiectis respondeat. Ac cum superiore die polliceretur se venturum, si ita res postularet, & postea etiam ter vocatus, promissa neglexeret, qui cõuenerant, res in questionem vocare cõeperunt. Atque cum Memnon antistes Ephesi dies ultra diem statutum præterlapsos (præterierant autem numero decem & septem) percussisset, & diuini & admirabilis Cyrilli epistolæ quas scripserat ad Nestorium, & quas hic ad illum denuo, essent perlectæ, & epistola illa plane diuina, Celestini, viri cum primis illustris, scripta itidem ad Nestorium, recitata, & Theodotus episcopus Ancyræ, & Acacius sedem obtinens ecclesiæ Melitinæ, verba blasphemiarum, quæ Nestorius Ephesi profuderat, in medium protulissent, & multæ præclaræ sententiæ à sanctis & spectatis patribus sanam & synceram fidem aperientibus in eo congressu commemoratæ, & nonnullæ etiam quæ à Nestorio inconsideratè & cum blasphemia prolatae fuissent, inter eas interiectæ, sanctum conciliū ista totidem verbis contra Nestorium pronunciauit. Ut omitteremus alia honoratissimi scilicet Nestorij scelera, quoniam à nobis accersitus, obtemperare noluit, neque sanctissimos religiosissimosque episcopos à nobis ad eum missos recipere, inducti necessitate, ad impia eius dogmata excutienda aggressi sumus: & cum partim ex ipsis epistolis & libris à nobis perlectis, partim ex verbis nuper in hac urbe primaria recitatis ab eo, & quasi testimonio confirmatis,

EVAGRII HISTORIAE

eum impie et sensisse, et predicasse deprehenderimus, tum ecclesie canonibus, tum epistola sanctissimi patris nostri, et college, Celestini, episcopi ecclesie Romanae, necessario compulsi, idque non sine crebris lachrymis, ad hanc seueram sententiam contra eum pronuntiandam venimus. Itaque dominus noster Iesus Christus, contra que blasphemias loqui non dubitauit Nestorius, per istud sanctum concilium decidit statuitque, eum & Episcopatus dignitate abdicandum, & ab omni conuentu sacerdotum penitus excludendum esse.

Quod Ioannes episcopus Antiochenus quum quinque dies post aduenisset, Cyrillum Alexandrinum episcopum abdicat, & Memnona Ephesinum, quos contra, concilium absoluit, & Ioannem vicissim cum suis loco mouet, & quomodo Cyrillus & Ioannes scriptis ad utrumque, a Theodosio imperatore literis in gratiam redierint, & Nestorii abdicacionem approbauerunt. Cap. V.

Post istam autem equissimam iustissimamque pronuntiatam sententiam, Ioannes Antiochie episcopus una cum suis sacerdotibus, quinque dies post abdicacionem Nestorij venit Ephesum: & suis omnibus ibi in vnum conuocatis, Cyrillum & Memnonem abdicat. Deinde post libellos a Cyrillo, & Memnone, concilio cum his in vnum coacto (licet Socrates rem aliter, utpote eiusdem ignarus, commemoret) oblatos accersitur Ioannes, de abdicacione ab ipso facta responsurus. Qui cum iam ter accitus, minime aduentaret, Cyrillus quidem & Memnon liberantur ab abdicacione, ipse autem sui que sacerdotes a sancta comunione, & omni autoritate sacerdotali amouentur atque ubi Theodosius (qui primo Nestorij abdicacionem minime approbavit, post tamen eius blasphemiam explorate cognita, eidem assensus est) literas admodum pias ad Cyrillum & Ioannem episcopos dederat, illi inter ipsos redeunt in gratiam, abdicacionemque Nestorij ratam faciunt.

De ad-

De aduentu Pauli Emiseni episcopi, Alexandriã,
& laude, qua Cyrillus Ioannis epistolam prose-
cutus est. Cap. VI.

E Adẽ tempestate, cum Paulus episcopus Emisã, aduẽ-
tasset Alexandriam, inque ecclesia, concionem illam,
quẽ illius nomine circumfertur, recitasset, Cyrillus e-
pistolam Ioannis ad ipsum scriptam laudauit plurimum,
hęcque scripsit his ferẽ verbis. Latentur celi & exultet ter-
ra: diruta est enĩ interposita materia, & bilis, quæ animos
vexabat, compressa, & omnis dissensionis materia sublata.
Quippe seruator noster, Iesus Christus, pacem largitus
est ecclesijs, & nos ad idem ipsum impulerunt religio-
sissimi sanctissimique imperatores: qui quidem pa-
triam & autam pietatem summo studio imitati, rectam
veramque fidem firmam stabilem in suis ipsorum animis
retinent, singularique animi cura ac prouisione sanctis
prospiciunt ecclesijs, vti ipsi per celebrem nominis famam
in perpetuum duraturam inde consequantur, & suum im-
perium ad summam gloriam efferant. Quibus dominus
exercituũ larga liberalique manu defert beneficia: largitur
que præterea, vt non modo hostes profligent, verum etiam
ab eisdem illustrem semper reportent victoriam. Neque
enim dominus mentiri poterit, qui dicit: Vuo ego, quòd
glorificantes me, glorifico. Atqui cum dominus Paulus,
frater & collega noster sanctissimus venisset Alexan-
driam, maxima sane efferebamur lætitia, idque iure o-
ptimo: propterea, quòd ille, vir plane eximius, se medi-
um interposuit, & grauiores, quàm vires ferebant, susce-
pit in concionando labores, quòd tum diaboli superaret
inuidiam, tum distracta ecclesię membra amore copula-
ret, tum denique ecclesiam nostram pariter ac vestram ad
mutuam concordiam & pacem reduceret. Ac paulò post
addit ista. Quòd autem contentio in ecclesia subor-
ta, leuis fuit & leui admodum de causa suscepta, iam ple-
nissime p̄suasum habemus, q̄ Dñs meus sanctissimus, Pau-
lus episcopus literas, in quibus sana & syn cera fidei eluce-
bat cõfessio, ad me attulit: easq; affirmavit à tua sanctitate
& episcopis religiosissimis, qui ibi sunt, compositas esse.

EVAGRII HISTORIAE

Literæ quidem ita se habent, & in epistola ista Cyrilli totidem verbis inferuntur. De Deipara quidem certe, & quæ sequuntur. Quas voces adeo pias cum legissemus, vosque ipsos ita sentire comperiremus (vnus dominus, vna fides, vnum baptisma) totius vniuersitatis conseruatorem deum, laudibus extulimus, & sumus propterea inter nos animis admodum lætati, quòd vestræ simul & nostræ ecclesiæ partim scripturis diuinitus inspiratis, partim nostrorū sanctorum patrum traditione impulsæ, concordem inter ipsas fidem amplectantur. Ista quidem ei qui res id temporis gestas accurate indagare voluerit, erunt facilia ad cognoscendum.

Quenam impius Nestorius passum fuisse se literis suis declaret, & quòd tādē lingua vermibus erosa, apud Oasim insulam expirauit.

CAPVT VII.

Quemadmodū autē Nestorius in exilium eiectus sit & quid postea de illo factū, & quē vitæ exitum sit cōsecutus, & quas pœnas blasphemix causa dederit, ne tiquam ab illis, qui eius res gestas literis prodiderunt, traditum est: quæ omnia plane intercidissent, fuissentque temporis diuturnitate ita deleta obrutæque, vt ne de illis omnino vel semel audiri posset, nisi in librum quendam ab ipso Nestorio editum, in quo istarum rerum continetur narratio, fortē fortuna incidissem. Itaque blasphemix parēs

Matt. 7. Nestorius, qui non super fundamentum firmē positum, sed super arenam ædificium extruxerit (quod quidem, vt domini loquitur parabola, cito dissoluitur) ad eos, qui illi crimini dederant, tum quòd inconsideratè res nouas molitus erat, tum quòd imprudenter poposcerat concilium Ephesi cogi, præter alia nonnulla, quibus suam blasphemiam tueri ac defendere volebat, ista præterea scribit, se nimirū ad hoc institutum suscipiendum necessitate compulsus fuisse: quippe cum ecclesia distraheretur, & pars Mariam honoraminiparam, vt ita dicam, pars Deiparam nominandam affirmarent, ipse equidem, inquit, quo in neutram partē peccarem, vel Christum morti minime obnoxium esse asseuerando, vel in alteram partem inclinando, eum immortalitate priuarem,

EVAGRII HISTORIAE

multaremur exilio. Ac paulo infra. Sis, quæso, his rebus, gestis contentus: satis sit tibi, tot exilia contra vnum corpus decreuisse: acquiescas, amabo te, incommodis, quæ iam abs tua amplitudine accepimus. Quæstionem, quæ est exercenda de nobis (per quos oportuerat causam declaratam, fuisse) quæso imperatoribus nostris inuictissimis, vt æquitas postulat, permittas. Ista consilia à nobis ad te, tanquam à patre ad filium scripta sunt. Quòd si eadem iam, sicut antea, grauitè & iniquo animo feras, fac quod voluntas iuber, si modò vincere ratio non possit voluntatem.

Ad istum modum Nestorius tam imperatores, quàm eorù magistratus literis, velut pugnis & calcibus verberare, maledictisq; figere non dubitauit: neque rebus aduersis, quas pertulerat, ad modestiam traductus fuit. Ipse equidè accipi à scriptore quodam modum, quo decepsit è vita, talem fuisse: nimirum eius linguam vermibus exesam esse, sicque eum ex huius vitæ miserijs ad grauiora supplicia iusto dei iudicio infligenda, eaque sempiterna migrasse.

Quòd Nestorio Constantinopoli successit episcopus Maximianus, et illi Proclus, dein à Flauianus.

CAPVT VIII.

Post scelerati Nestorij mortè, episcopatù Cōstantinopolis, vrbs percelebris, capessit Maximianus: cuius tēporibus ecclesia Dei pace fruebatur tranquillissima. Quo mortuo, Proclus illius sedis gubernacula suscipit. Cui viam vniuersæ carnis conficienti, succedit Flauianus.

De infortunato Eutiche, & quomodo à Flauiano Constantinopolitano Episcopo, de gradu deturbatus sit, & de secundo concilio, illo scilicet nefario, quod Ephesi coiuit. Cap. IX.

Temporibus Flauiani error impij Eutichis oritur: de quo Conciliù prouinciale cogitur Constantinopoli: inq; eo Eusebi^o Dorylæsis episcopus, & dicèdi facultate peritus, prolatis libellis, primus Nestorij blasphemiam coarguit. Vbi verò Eutyches accedit vocatus, istos errores tenere suis ipsius verbis deprehenditur. Nam confite-

or, in-

or, inquit, dominum nostrum antequam diuinitas cum humanitate coniungeretur, ex duabus fuisse naturis: at post harum rerum coniunctionem, vnam solum naturam in eo extitisse affirmo. Idem etiam corpus domini non ex eadē substantia cum nostro corpore constare asseruit. Abdicatur igitur sacerdotio: & tamen cum Theodosium pro se ipse orauisset (libellos enim contra ipsum à Flauiano falsò confictos dixit) primum concilium Constantinopoli ex finitimis episcopis ad eam rem exquirendam conuocatur: à quo in Flavianum, & ab alijs quibusdam ecclesiarum præsidiis accuratè inquisitū est. Ac libellis, quod veri esset, confirmatis, alterum Ephesi celebratur concilium.

Quòd studio & opera Dioscori & Chrisaphij effectum est, vt vesanum Ephesi conciliabulum congregaretur. Cap. X.

Huius concilii Dioscorus, qui in Alexandria episcopatu post Cyrillū successit, quò odium in Flavianum incēderetur (Chrisaphius enī, qui tū præfectus palatij fuit, hanc rem callidè molitus fuerat) præses designatus fuit: eoque Iuuenalis Hierosolymorum episcopus, qui etiā Ephesianam rexisset ecclesiam, multis ipsum comitantibus sacerdotibus commeauit. His accessit Dominus, qui Ioanne mortuo Antiochiæ creabatur antistes: Iulius præterea, qui locum suppleuit Leonis, antiquæ Romæ episcopi. Aderat quoque Flavianus, cum suis episcopis. Theodosius ista quæ sequuntur Elpidio mandauit. Qui antehac iudicium de Eutyche religiosissimo abbate tulerunt, intersint concilio illi quidem, & quietè se gerant, & iudicandi authoritatem nullam habeant, sed communem omniū sanctissimorum patrum sententiam expectent: quandoquidē ea, quæ fuerunt ante ab illis iudicata, iam excutiuntur. In hoc concilio Eutyches à Dioscoro, ac suis episcopis abdicatione liberatus fuit, sicut in actis eiusdem concilij continetur. At Flavianus, & Eusebius Dorylænsis episcopus abdicati. In eodem concilio Ibas quoque Edesseorum episcopus ecclesia interdictus. Abdicatus præterea Daniel, episcopus Carrorum, & Irenæus Tyri. Itēque Aquilinus episcopus Bibli. Nonnulla porro ibidem acta fuere
contra

EVAGRII HISTORIAE

contra Sophronium episcopum Constantinopolitanum, Abdicatur etiam ab illis Theodorus episcopus Cyrestensis, & Domnus quoque Ecclesiae Antiochenae antistes. De quo, quid postea factum sit, non constat. Hoc modo secundum concilium Ephesi habitum, dimissum fuit.

Authoris pro opinionum apud Christianos repugnantia apologia, & de ridiculis gentilium deliramentis. Cap. XI.

Nequisquam Gentilium, qui insano simulachrorum colendorum errore ducuntur, nos Christianos propterea irrideat, quod posteriores episcopi priorē sententiā abrogant, & semper videntur aliquid novi fidei nostrae adiungere. Nam nos, quanquam clementiā Dei, quae nec verbis exprimi, nec ratione vlla peruestigari possit, sedulo perscrutamur, hoc tamen animo sumus, ut siue in hāc, siue in illā sententiā deflectimus, eā assidue summa gloria decoremus, laudibusq; in primis extollamus. Neq; quisquā eorum, qui haereses inter Christianos excogitarunt, dedita opera blasphemiā loqui voluit, neque sua sponte ad diuinū numen cōtumelia afficiendū ruere, sed potius persuasum habuit, si hoc vel illud asseueranter affirmaret se melius dicturū, quā alios, qui ipsum antegressi fuissent. Ac quae ad ea, quae sunt fidei fundamenta, quaeq; rata esse debēt, attinet, communi oīm consensu cōceduntur. Nam numē quod adoramus, trinitas iudicatur: & personae, quibus laudes decantamus, vnitas: deiq; verbū ante secula genitū, & ob cōmiserationem creaturę suę secunda generatione incarnatū creditur. Quod si in alijs rebus quaedā nouatur, sūt ea quidem, deo liberē hoīm voluntati permittēte potestātē, de illis pro arbitratu sentiēdi, quo sancta, catholica & apostolica ecclesia ea, quae in vtramq; partē dicātur, coerceat, ad sanā doctrinā veramq; pietatem traducat, & ipsa ad planam rectamq; viam se recipiat. Et ob hanc causam dictū est ab apostolo planissime: oportet haereses in vobis esse, ut qui probati sint, manifesti fiant. Atque in hoc etiam arcanam Dei sapientiam licet admirari ad Diuum Paulum sic loquentis: Virtus mea in infirmitate perficitur.

Ex qui-

Ex quibus namque rebus ecclesiæ disrupta sunt membra, ex eisdem recta dogmata, quæ in nullam reprehensionem possunt incurrere, accuratius limantur, & reponuntur integri, & ecclesia catholica indies crescit, & ad cœlû quodammodo extollitur. Gentiles autem erroris alumni, qui neq; deum, neque eius de hominibus susceptam curâ omnino student inuenire, hi & quæ antegressa sunt, & quæ ipsi inter se sanciuerunt, antiquant, tû nouos deos, alios ex alijs excogitando, tum suas animorum perturbationes pro dijs consecrando, nominaque deorum illis imponendo, tum denique res eiusmodi in deorum numerû ascribendo, quo suæ ipsorum intemperantiæ parent impunitatem. Ac propterea certe, qui apud illos summo habetur pro deo, pater nempe hominumq; deumque, in auis specië mutatus, adolescentulum Phrygem per lasciuia rapuit, mercedëque turpis & flagitiosi facinoris poculum tribuit, amoris causa propinare ipsi permittens, quo cum Nectare probra uterque communiter hauriret. Idem Deus alijs infinitis se obstrinxit sceleribus, quæ etiã vulgus hominum detestatur. Nam in omnem speciem animantium rationes expertium se commutãs flagitiosissimus ille, Androgynus factus est: & quanquam fœtum non gessit utero, fœmore tamen gessisse dicitur, uti hæc res ab eo contra naturam fieri videretur. A quo etiam Bacchum editum ferunt, eumque Androgynum quoque fuisse, qui vtrumque sexû affecit ignominia: eundemque extitisse ducem ebrietatis, temulentia, crapulæ, grauedinis ex hesterna ingurgitatione contractæ, & malorum inde nascentium. Huic Aegiocho, & altitonãti Ioui aliud facinus memorabile attribuunt, parricidãque (quod scelus apud omnes gentes grauissimo supplicio coerceri debet) nuncupant. Nam Saturnum, qui cum ad perniciem in lucem ediderat, memorant ab eo è regno exturbatum. Quid stuprum commemorem, in Deos relatum, Cui Venerem Cypriam è Concha fatam præficiunt: quæ & continentiam, tanquam scelus execrabile & plane absurdum odit, & stupris omniq; flagitij genere delectatur, seque his placari vult. Qua cum Mars turpitudinẽ admisit, Vulcaniq; asturia cõstrictus, dijs cõtëplãdus deridendusq; proponebatur. Quis est, qui nõ iure rideat illorum

illorum

illorum Phallos, Ithyphallos, Phallagogia, maximumq; illud Priapum, & Pana turpi membro honoratum, & mysteria in Eleusine celebrata, ob unam rem solum laudanda, quæ ea Sol non videt, sed in tenebris peragenda decernuntur. Verum istis, qui turpiter & colunt & coluntur, relictis, redeamus, unde digressi sumus, & reliquam partem imperij Theodosij omnium quasi oculis subijciamus.

Quomodo Theodosius imperator hæresim Nestorij abegerit. Cap. XII.

Primo admodum decretum à Theodosio scriptum est, & positum in libro Iustiniani, qui codex dicitur, lege tertia primi tituli: quo quidem Nestorium, cuius amore ac de Syderio olim, sicut idem ipse scribit Nestorius, admodum tenebatur, diuina impulsione ad id incitatus, omnibus, ut dicitur, calculis condemnauit, eique denunciauit anathema. Sic enim scribit. Item decernimus ut qui impiam fidem sectentur Nestorij, aut nefariæ eius doctrinæ obtemperent, si episcopi fuerint, à sanctis ecclesijs eiiciantur, si laici, denentur anathemate. Extant aliæ leges ab eo pro nostra religione editæ, quæ ardens illius erga eam studium perspicue declarant.

De sancto Symeone qui columnam incolebat. Caput XIII.

Eisdem temporibus floruit, inque magna gloria fuit Symeones, vir & insignis pietatis, & memoriæ p̄celebris: hic primus stationem in columna instituit, domiciliūq; in ea, cuius mensura vix duos continebat cubitos, construxit. Per idem tempus Dominus Antiochenum procurauit episcopatum: qui ubi venit ad Symeonem, mansionem & rationem viuendi admiratus, ea quæ apud illum secretiora erant cognoscere valde cupiebat. Ambo igitur simul ingrediuntur, & puro Christi corpore consecrato, vitalem inter se mutuò participant comunione. Iste Symeones vitam cœlestium potestatum in carne æmulatus, se à rebus terrenis abstrahere laborauit, vim afferre naturæ, quæ solet suo pte nutu deorsum ferri, res in sublimi locatas persequi: & inter cœlum & res terrestres quasi medius interiectus, cum

Deo

Deo colloqui, eū pariter cū angelis laudibus extollere, & tum preces pro hominibus è terra in cælum subleuans, deo offerre, tum misericordiam Dei de cælo in terram deferens, hominibus impertiri. huius res gestas literis prodidit cum alius quidam, qui eum oculis aspexisset, tū Theodoritus ecclesiæ Cyrestensis episcopus, eadem disertè exposuit: à quo cum alia, tum hoc quod deinceps dicemus, in primis prætermisum est, quod quidē inuenimus apud sanctæ eremi incolas reseruatū, ipsumq; ab illis accepimus. Cū Symeões iste, qui in terra angelus, in carne cælestis Hierusalem ciuis fuit, peregrinam hanc viuendi viam, hominibus planè incognitam institueret, sanctæ eremi incolæ mittunt quendam ad illū, iubētque vt ab eo sciscitaretur, quid hæc noua & inusitata vitæ ratio sibi vellet, & quamobrem trita viuendi via & sanctorum pressa vestigijs relicta, aliam quādam peregrinam, & hominibus omnino ignotam sequeretur: eumque hortantur per nuntiū vt ex suo domicilio descenderet, viamque electorum patrum instaret. Quòd si alacri animo ac parato descendere videretur, mandarunt, vt ei sua ipsius viuendi via insistendi potestas fieret, (ex obedientia enim satis constare posse dixerunt, eum Deo duce in eam viam ingressum fuisse, tamque graue certamē ad se afflicandum in vita suscepisse) sin resisteret, aut suę inferiret voluntati, ac non statim ipsorum hortationi morem gereret, vt vi inde abstraheretur. Nuntius, vbi accessit ad eum & patrum mandatum illi exposuit, isque exemplo alterum produxit pedem, patrum hortationi obsecuturus, permisit sua ac propria viuendi via incedere, sic eum affatus: bono animo sis, & strenue rem gere, statio tua à deo est instituta. Hæc res ab alijs, qui de eo scripserūt, prætermissa, digna tamen quæ literis prodatur, à me hoc loco commemorata est. Virtus porro diuinæ gratiæ tam penitus in istius infedit animo, vt ad Imperatorem Theodosium per legem iubentem, vt Iudæis Anthiochiam incolentibus, ipsorum Synagogæ quas ante Christiani ab illis abstulissent, redderentur, adeo liberè scripsit, adeoque acriter eum propterea increpauit (solum namque suum imperatorem deum veritus est) vt imperator Theodosius,

Ff

quæ

EVAGRII HISTORIAE

quò Christianorum satisfaceret voluntati, sua mandata reuocaret, praefectumque, qui ipsum de Iudaeorum synagogis reddendis docuerat, abdicaret magistratu, & sanctissimum ac aereum otaret martyrem, uti nominatim pro ipso deum obsecraret obtestareturque, atque sua ipsum impertiret benedictione. Iste Symeones hoc seuerum viuendi genus in carne traducens, vitam ad quinquaginta sex annos propagauit. Nam in monasterio, in quo primum diuinas viuendi praecipiones didicit, annos vixit nouem: in Mandra autem, sic enim vocatur, quadraginta septem: atque horum annorum, decem in loco admodum angusto confecit: in columnis arctioribus septem: denique in columna quadraginta cubitorum, triginta. Huius sanctissimum corpus post migrationem est vita, Antiochiam deportatum fuit, Leone tunc imperium gerente, & Martyrio administrante episcopatum Antiochia: Ardaburio praeterea praefecto praesidiorum in Oriente, cum militum ducibus & caeteris ordinibus in ipsa Mandra commorantibus, seruantibusque sanctissimum beati Symeonis corpus, ne vrbes vicinae illud furriperent. Itaque corpus sacratum, multis miraculis in itinere editis, defertur Antiochiam: quod Leo Imperator postea ab Antiochenis petiuit. At Antiocheni contra imperatori aliud postulatum offerebant, quod ita se habet. Quoniam ciuitas mœnibus caret (imperatoris namque furor ea diruit), sanctissimum Symeonis corpus huc apportauimus, ut nobis & muri & munimenti loco sit. Quibus verbis, persuasus Leo, eorumque obsecutus postulationi, venerandum corpus illis concessit. Istius corporis cum multae aliae partes ad nostram usque aetatem fuere reseruae, tum caput ipse equidem conspicatus sum: Gregorio viro magni nominis id temporis episcopatum illius ecclesiae gerente, & Philippico efflagitante uti sanctorum reliquiae, quò tutius in Oriente expeditiones militares faceret, ad ipsum mitterentur. Atque quod valde mirandum videtur, capilli in capite inhaerentes, minime consumpti sunt, sed perinde ac si viueret, & cum hominibus versaretur, integri manserunt. Frontis item cuticula, quanquam contracta fuit in rugas, exaruitque, tamen man-

men mansit incorrupta : multi etiam ex dentibus qui hominum fidelium manibus minimè fuissent euulsi : hinc figura sua indicarunt , qualis diuinus ille Symeones fuerit , & qua statura . Ibi quoque . catena ferrea quam collo gestabat , reponebatur : qua cum (nam ne mortuum quidem charum illud ferrum Symeonem deseruit) corpus omnium sermone celebratū , quod tam graues exantlasset labores , diuinos honores consecutum est . Cuius singulas res gestas cum ad meam ipsius , tum ad legentium vtilitatē narrando percenterem , nisi de eisdem à Theodorito , vti supra dixi , vberius diffusiusque disputatum esset .

De Stella quæ septennero in porticu columnæ Symeonis conspicitur , quam scriptor hic & alij cōplures viderunt , & de ipso etiam sancti Symeonis capite . Caput XIII.

DEinceps aliud , quod ipse oculis vidi , scriptis mandabo . Permagno tenebar desyderio tēplum istius sancti Symeonis aspiciendi . Abest autem Theopoli , id est Antiochia , stadijs ad summū trecentis , positum in ipso mōtis iugo . Istud Mandriam vocant indigenæ : cui loco se uera vitæ disciplina , arbitror , quam sanctissimus Symeones in eo exercuit , istud nomen tribuit . Montis autem accliuitas porrigitur ad viginti stadia . Templi ædificium extructum est in modum crucis , porticibus ex quatuor lateribus pulchrè illustratum . Porticibus verò columnæ ex polito lapide concinne fabricatæ , adiunctæ sunt : quæ tectum scite admodum in sublime erigunt . Versus medium templum , atrium est sub dio , summo artificio elaboratum : in quo sita est columna illa quadraginta cubitorum , in qua vitam cælestem iste terrestris corporeusque angelus transegit . Atqui porticus , quos diximus , tanquam cancellos quos fenestras vocant , in tecto habent , tum ad atrium , tum ad ipsos porticus vergentes .

Ad læuam columnæ in vno cancellorum ipse equidem cum tota agriculturalum circa columnam incedentium multitudinem ibi in vnum coacta , vidi stellam inusitata magnitudine , discurrentem per totam rimam , iubarque fundentem , neque id quidē semel bisue aut ter , sed sæpius : eandēque

Ff a crebro

EVAGRII HISTORIAE

crebro euanescentem, & ex improviso apparentem denuo: quæ solum in istius sanctissimi viri die festo cernitur. Sunt, qui memorant (ac miraculo sane tum propter fidem eorum, qui idem ipsum narrant, tum propter alia, quæ ipsi sumus conspicati, credendum est) veram personæ illius effigiem huc illucque volitantem se vidisse, barba demissa, & capite, vt solet, tiara operto. Viris, qui ad eum locum veniunt, liber & facilis patet introitus: hi que cum iumentis suis columnam sæpe circumeunt. Fit autem custodia accuratissima ne mulier (qua de causa haud equidem habeo dicere) aliquando in templum ingrediatur: sed si que accedunt, extra limen consistunt, miraculum admiratæ. Nam è regione stellæ fulgentis vna ex portis sita est.

De Isidoro Pelusiota, & Synesio Syrenæ episcopo.
Caput XV.

Eodem imperatore regnate magno etiã in honore fuit Isidorus: cuius gloria ob illius tum facta, tum dicta lógè lateque peruagata est, omniũq; sermone celebrata. Iste carnem sic maceravit laboribus, sicq; animũ arcanis & diuinis doctrinis saginavit, vt vitã angelicã in terris traduceret, & viuã expressãque effigiem vitæ monasticæ, & diuinæ contemplationis omnibus perpetuo intuendam proponeret. Scripsit quidem cum alia multa opera perquam vtilia, tum vnum ad Cyrillum: ex quo perspicuum est eum eisdem cum admirabili illo Cyrillo vixisse temporibus. His iam à me ea elegantia, qua poteram explicatis, deinceps veniat in medium Synesius Cyrenensis, vti mentione, quæ de illo fiet, nostra illustretur oratio. Iste Synesius fuit cum in alijs rebus disertus, tum in philosophia egregiè excolenda adeo præ cæteris eximius, vt etiam à Christianis, qui neque amore, neque odio adducti, de eo iudicium fecerunt, in magna haberetur admiratione. Itaque illi persuadent, vt licet nondum doctrinam de resurrectione carnis admisisset, neque ita sensere vellet, salutari regenerationis lauacro tingeretur, & iugum susciperet sacerdotij: rectè admodum de eo augurantes, quòd hæ res alias eius virtutes sequerentur, diuinãque gra-
tia ni-

tia nihil pateretur in eo desyderari. Quæ spes illos minime frustrata est. Nam qualis & quàm eximius vir euaserit, argumento sunt, tum epistolæ ab eo post sacerdotij susceptionem eleganter & ornatè compositæ: tum liber ille, quem dedicauit Theodosio, tum aliæ præclaræ illius, quæ extant lucubrationes.

Quòd diuus Ignatius à Theodosio Roma translatus, Antiochia sepultus est.

Caput XVI.

MAiora robustioraque Ignatij viri plane diuini ossa à bestijs relicta (quæ, sicut tum à Ioanne rhetore, tum ab alijs memoriæ proditum est, posteaquam sanctus martyr bestiarum ventres, ut ei erat in optatis, sepulchri loco in amphitheatro Romano cõsecutus fuerat, Antiochiam deportata fuerunt) regnante etiam Theodosio, quod fuit longo tẽpore post eius martyriũ, in cẽmiterium translata sunt: quippe Deus Opt. Max. animũ Theodosij impulit, ut diuinum illum martyre maioribus afficeret honoribus, & templum iam olim dẽmonibus dedicatũ (quod indigenæ templum Fortunę nuncupant) Ignatio victori & martyri consecraret. Itaque quod olim Fortunæ dicatum fuit, iam sacrum sanctuariũ, & templũ augustum ad Ignatij memoriã celebrandã factum est: cuius martyris sacre reliquiæ curru cum solemnĩ põpa per ciuitatem portatæ, & in templo repositæ fuerunt. Qua de causa festum celebre, & lætitiã communis ad nostrã vsque ætatem peragitur: quod quidem festum à Gregorio Põtifice multò maiore magnificentia illustratum est. Ista propterea in eo loco facta fuerunt, quòd Deus sacras sanctorum suorum memorias ibi coli honorariq; voluit. Nam scelettus ille & impius tyrannus Iulianus, quoniam Apollo (qui in Daphne coli solet, quique vocem & vim vaticinandi ex fonte, qui Castalia dicitur, hausit) ei tum imperium gerenti, sciscitantiq; illius oraculũ, responsum dare nõ poterat (Sanctus nãque Baby las, cuius corpus in proximo conditũ fuit, ei os obturauerat) Iulianus, inquam, licet inuitus, & quasi plagis ad eã rẽ compulsus, sanctum Babylæ corpus honorificè ex eo loco transtulit, tẽplumq; amplissimum, quod adhuc integrum

Ff ; manet

EVAGRII HISTORIAE

manet, ante portas vrbis Antiochiæ extruxit: hocque egit ad eum plane finem, vti dæmones in posterum sua liberè obirent negocia, quemadmodum se facturos ante Iuliano, vt fertur, polliciti fuissent. Verùm istud certe dei seruatoris prouidentia administratum fuit, cum vt virtus, quæ insit martyribus, omnibus pateat, tum vt sacratæ huius sancti martyris reliquiæ in locum transferrentur sacratum, & templi præclarissimi honore decorarentur.

De Attila rege Scitharum, & quomodo partes tũ orientales, tum occidentales depopulatus sit, & de inaudito terrimotu, alijsq; terribilibus quæ orbi incumbabant signis. Cap. XVII.

Temporibus eisdem bellum, quod multorum sermone celebratur, ab Attila Scytharum rege excitatum fuit: de quo accuratissimè disertissimeque cū magno verborum apparatu scribit Priscus rhetor: ostenditque & quomodo partes tum Orientem tum occidentem versus inuasit, & quas ac quàm multas vrbes subegerit, & quibus denique rebus gestis nobilitatus, ex hac luce migrauerit. Porro autem eodè Theodosio imperiũ gubernante, maximus maximeq; memorabilis terræmotus, qui sua magnitudine omnes terræmotus, qui ante extitissent, omnino obscurauit, orbè terrarum occupauit, prope dixerim vniuersum: sic vt multæ turrès in palatio ad terrã ruerent, murus Cherrhonesi, qui longus dicitur, concideret, dehisceret terra, & multos pagos deglutiret, multæ atque adeo innumerales terra marique grassarentur calamitates, nonnulli fontes exiccarentur, alibi aquæ, vbi nullæ antè fuissent inundarent, arbores ingentes extirparentur radicibus, plurimæ terræ moles ita coaceruarentur, vt montes efficerent, mare pisces eijceret mortuos, multæ in eo submergerentur insulæ, nauigia per mare tranantia, vndis retrocedentibus, in arido consistere cernerentur, multa denique loca Bithyniæ, Hellepontis, & vtriusque Phrygiæ gravibus afficerentur incommodis. Hæc clades terram multũ diuque oppressit: non tamen tam grauis esse pergebat, vt cœperat,

coeperat, sed vsque eo sensim languescere & remittere videbatur quoad penitus extincta esset.

De Antiochia & disciis, & illorū cōditoribus. Cap. XVIII.

E Ad répestate Ménonius, Zoilus, & Calixtus, viri propter accuratā nostræ religionis obseruationē præstabiles, à Theodosio ad magistratus Antiochiæ gerēdos missi fuerūt. Ac Memnonius quidē locū illū, qui à nobis Psephiū appellatur, à primis fundamentis magnificè & artificiose extruendum curauit, atrio, quod libero cœlo patebat, in medio relicto. Zoilus autē regalē porticū (hoc quidē nomine etiā nostra ætate quāuis multis variatus ædificiis, nuncupatur) qui ad australe latus tecti palatij quod Ruffini nomē obtinet spectat, exædificauit. Quinetiā Calixtus magnificū & illustre ædificiū, quod tum à veteribus, tū ab huius ætatis hominibus porticus Calixti dicit, ante sedes, quæ ad exercendū iudiciū positæ sunt, è regione fori (in quo pulcherrima domus est, quæ præfecti p̄fidiorū incolere solēt) extruxit. Post istos, Anatolius rufus, qui ordinibus in oriente militiā exercētibus p̄ficiēbatur, eō missus porticū ipsius nomine appellatā ædificauit, eamque varia exornauit materie. Ista quidē, licet à proposito videantur aliena, sunt tamen studiosis nō inelegantia ad cognoscendū.

De bellis variis tum in Italia, tum Perside regnante Theodosio susceptis. CAPVT XIX.

Regnante itē Theodosio, crebræ in Europa seditiones conflatæ, idque dum Valentinianus Romæ imperabat: quas Theodosius, ingentibus copijs & exercitū pedestri, tum nauali, terra marique emissis, adeo penitus repressit. Atque eo pacto etiā Persarū euicit furorem, quorum rex tū fuit Isdigerdes, pater Bararanis, vel vt Socrati placet, ille ipse Bararanes) & missis ab illis de pace legatis, pacem eis concessit: quæ ad duodecimum annum imperij Anastasij cōtinuata est. Quæ res cum ab aliis scriptoribus cōmemoratæ sunt, tum ab Eustathio Syro ex Epiphano valde scitè & eleganter compendio quodam explicatæ, qui quoque scribit, quo pacto Amida capta fuerit. Eodem tempore claudianum & cyrum, poetas hominum fama celebratos ferunt. Ac Cyrum primarium præfectum

Ff 4 quem ma-

EVAGRII HISTORIAE

Literæ quidem ita se habent, & in epistola ista Cyrilli totidem verbis inferuntur. De Deipara quidem certe, & quæ sequuntur. Quas voces adeo pias cum legissemus, vosque ipsos ita sentire comperiremus (vnus dominus, vna fides, vnum baptisma) totius vniuersitatis conseruatorem deum, laudibus extulimus, & sumus propterea inter nos animis admodum lætati, quòd vestræ simul & nostræ ecclesiæ partim scripturis diuinitus inspiratis, partim nostrorū sanctorum patrum traditione impulsæ, concordem inter ipsas fidem amplectantur. Ista quidem ei qui res id temporis gestas accurate indagare voluerit, erunt facilia ad cognoscendum.

Quenam impius Nestorius passum fuisse se literis suis declaret, & quòd tādē lingua vermibus erosa, apud Oasim insulam expirauit.

CAPVT VII.

Quemadmodū autē Nestorius in exilium eiectus sit & quid postea de illo factū, & quē vitæ exitum sit cōsecutus, & quas pœnas blasphemix causa dederit, ne tiquam ab illis, qui eius res gestas literis prodiderunt, traditum est: quæ omnia plane intercidissent, fuissentque temporis diuturnitate ita deleta obrutæque, vt ne de illis omnino vel semel audiri posset, nisi in librum quendam ab ipso Nestorio editum, in quo istarum rerum continetur narratio, forte fortuna incidissem. Itaque blasphemix parēs

Matt. 7. Nestorius, qui non super fundamentum firmē positum, sed super arenam ædificium extruxerit (quod quidem, vt domini loquitur parabola, cito dissoluitur) ad eos, qui illi cri mini dederant, tum quòd inconsideratè res nouas molitus erat, tum quòd imprudenter poposcerat concilium Ephesi cogi, præter alia nonnulla, quibus suam blasphemiam tueri ac defendere volebat, ista præterea scribit, se nimirū ad hoc institutum suscipiendum necessitate compulsus fuisse: quippe cum ecclesia distraheretur, & pars Mariam hominiparam, vt ita dicam, pars Deiparam nominandam affirmarent, ipse equidem, inquit, quo in neutram partē peccarem, vel Christum morti minime obnoxium esse asseuerādo, vel in alteram partem inclinando, eum immortalitate priuarem,

priuarem, hanc vocem Christiparam, qua Maria appellaretur, excogitauit. Porro autem in eodem libro ostēdit, Theodosium primò, propter amorem, quo eum complectebatur, eius abdicationē minime ratā fecisse: deinde cum quidam episcopi ex vtraque factione ab vrbe Epheso ad Theodosium (idem ipsum nāque imperator postulauerat) missi essent, potestatem sibi datam ad suum monasteriū reuertendi: quod ante portas Antiochiæ, quæ iam Theopolis dicitur, situm est: cuius nomen à Nestorio non ponitur illud quidem, tamen fertur appellatum esse monasterium Euprepj: quod quidem ante portas Antiochiæ locatum esse pro certo cognoscimus, & ab eisdem non amplius duobus stadijs distare. Narrat item ipse Nestorius, se in eo loco quadriennij spatio commoratum esse, varijs affectum honoribus, varijsque præmijs donatum: postea autem relegatum ad Oasim edicto Theodosij. Verùm quod caput omnium erat, penitus occultauit. Neque certe in eo loco vitam degens, à sua destitit blasphemia, adeo vt Ioannes Anthiochiæ præsul istam in apertum proferret sententiam, Nestorium scilicet perpetuo exilio mulctandum esse. Scribit præterea Nestorius alium libellum acutè & subtiliter ad quendam videlicet Aegyptiū, de sua in Oasim relegatione: in quo de ijs rebus disputat vberius. Quæ autem pertulerit supplicia ob conceptas ab ipso blasphemias (quippe obtutum dei omnia cōtemplantē latere non potuit) ex alijs literis quas ad præfectum Thebaidis dabat, satis poterit intelligi. Nam in illis videre licet, quòd cum iustas hominibus pœnas non luerit, vltio diuina eum ex improviso oppressit, & quasi captiuum ducens, in acerbissimā omnium coniecit calamitatem. Nam quoniam maiores luere debebat pœnas, ex Blémyis, à quibus captus erat, dimissus, Theodosio reditum illi per edicta decernēte, circiter extremas oras Thebaidis, de vno loco in alium dimigrans, atque ad terram collisus, finem viuendi dignum antè acta vita est consecutus, ipsoque vitæ exitu alter Arius declaratus: in quo perspicuè elucet, & quasi pro certo dignoscitur, quæ merces sit impiæ in Christum blasphemie proposita. Vterque enim & Arius, & Nestorius in eum similiter iecit blasphemiam, alter appellando creaturam, alter hominem esse

EVAGRII HISTORIAE

existimando. Libenter equidem à Nestorio, qui acta Ephe-
 si nō vt æquitas poscebat, sed vt astutia & iniqua quasi ma-
 chinatione Cyrilli aduersus eum insidias parantis edita,
 queritur, sciscitari vellem, qua de causa tandem, cū Theo-
 dosius eum tanto studio prosequeretur, solum vertere co-
 actus sit, & absque vlla misericordia, tā acerbis addictus ex-
 ilijs, & adeo infelicem vitæ exitum habuerit? Aut quid ali-
 ud sit præterea, quàm diuinum iudiciū, quod à Cyrillo,
 & cæteris cum eo sacerdotibus factitatum est, præsertim cū
 ambobus. i. Nestorio & Cyrillo in numerū mortuorū iam
 ascriptis (quādo, vt sapienti inter Gētiles scriptori placet,
 quisque stabili & consentiēte oīm benevolentia modo ni-
 hil sit, quod iure debeat esse impedimento, honorari solet)
 Nestorius, vt author blasphemix, & Dei hostis iudicatur,
 Cyrillus aut, vt præco verbi insignis, & strenuus veræ ac sa-
 lutaris doctrinæ antesignanus, laude & prædicatione ce-
 lebratur. Verūm ne crimen subeamus mendacij, ipsum
 Nestorium, qui nos istas res doceat, in mediū adducamus.
 Age Nestori: recita mihi quædam ad verbum ex epistola
 abs te ipso de his, quæ iam dudum Ephesi de sanctissima
 religione agitabatur, cōscripta & ad præfectum Thebaidis,
 missa. Ex Imperatoris edicto Oasim, alio nomine I-
 bin appellatam, demigrare coacti sumus. Ac quibusdam,
 deinceps interpositis, adiungit ista. Postquam Oasis, quæ
 suprā dixi, à Barbaris, capta erat, ignique & sedibus fundi-
 tus vastata, nos ab eisdem Barbaris, qui nos, qua causa ad-
 ducti nescio, sunt de repente commiserati, dimissi sumus:
 minacibus quibusdam contestationibus ad nos perterrita-
 ciendos adiectis, vt quàm primum è regione illa egredere-
 mur. Nam Mazici, inquit, nobis abeuntibus, sunt ex-
 templo eam occupaturi. Venimus igitur in Thebaidem,
 cum captiuis quibusdam, quos Barbari ob misericordiam,
 (quid autem voluerint, equidem non habeo dicere) nobis
 adduxerunt. Postremo isti, ad chara sua quisque domi-
 cilia, dimissi sunt: nos autem ad Panopolim nos ipsos pro-
 pere recepimus. Verēbamur namque ne quis, quoniam
 captiui eramus, ansam inde ad negocium nobis facescen-
 dum arripiens, vel fugitiuorum crimen contra nos con-
 fingeret, vel alio quodam accusationis genere (varia ca-
 lumniæ

lumniæ hominibus malitiosis solent abundè suppetere) nos per fraudem implicare moliretur. Quæ propter vestram
 celsitudinem obsecramus, vt nostræ captiuitatis, sicut leges postulant, curam habeatis, & ne patiamini quemquam
 hominem captiuum veteratoribus ad perniciem dedi: ne
 omnis posteritas velut tragicè hoc decantet, fatius esse à
 Barbaris duci captiuum, quàm auxiliij causa ad imperium
 Romanum confugere. Atque iureiurando adiecto, sic præ
 terea ab illis postulauit. Nobis per vos quæso liceat, in hoc
 cõmorari domicilio, ad quod ab Oasi, cum essemus à Bar
 baris dimissi, accessimus: vt quicquid à Deo de nobis de
 cretum sit, id iam nobis obueniat. Ex secunda etiam episto
 la Nestorij scripta ad eundem, ista itidem sumpsimus.
 Has literas ad tuã amplitudinẽ à nobis perscriptas, siue vt
 argumentum amoris erga te mei, siue vt admonitionem à
 patre ad filium missam ducis, animum, quæso, attende re
 bus in illis explicatis: quæ sanè permultæ sunt, eæque pau
 cissimis verbis, quantum fieri poterat, à nobis comprehen
 sã. Oasis, quæ Ibis quoque dicitur, Nomadum multi
 tudine in eam irruptionem faciente iam pridem penitus
 vastata est. Et paulò post. Quæ res cum ita accidissent,
 tua amplitudo, nescio qua causa impulsã, aut qua arrepta
 occasione, iussit vt ad regionem quandam, Elephantinam
 nomine, sitam ad extremam oram prouinciæ Thebaidis,
 per milites Barbaros ex Panopoli abduceremur. quò qui
 dem manu militum, quos dixi, misere raptati sumus. Ac cū
 itineris longitudine essemus fracti contritiq;, mandatũ mi
 nime scriptũ illud quidẽ rursus à tua magnanimitate acce
 pimus, vt Panopoli reuerteremur. Itaq; molestijs, quæ in
 tanto & tã prolixo itinere nobis obtigerunt, debilitati, cor
 pore morbo vexato & præ senectute languido, manibus e
 tiam & lateribus fractis, venimus denuo Panopolim,
 ibique aduersis casibus, & acerbo dolorum morfu conci
 si, fere animam egimus. Rursus aliud mandatum scriptum
 à tua celsitudine ad nos allatum, nos à Panopoli ad quod
 dam illius confinium traduxit. Ac cum nos iam finem
 mandatis contra nos editis statutũ fore putaremus, expe
 ctaremusq; imperatorũ illustriss. de nobis voluntatẽ, de im
 prouiso aliud crudele sane dabatur mādatur, vt iã quarto
 multare-

EVAGRII HISTORIAE

multaremur exilio. Ac paulo infra. Sis, quæso, his rebus, gestis contentus: satis sit tibi, tot exilia contra vnum corpus decreuisse: acquiescas, amabo te, incommodis, quæ iam abs tua amplitudine accepimus. Quæstionem, quæ est exercenda de nobis (per quos oportuerat causam declaratam, fuisse) quæso imperatoribus nostris inuictissimis, vt æquitas postulat, permittas. Ista consilia à nobis ad te, tanquam à patre ad filium scripta sunt. Quòd si eadem iam, sicut antea, grauitè & iniquo animo feras, fac quod voluntas iuber, si modò vincere ratio non possit voluntatem.

Ad istum modum Nestorius tam imperatores, quàm eorù magistratus literis, velut pugnis & calcibus verberare, maledictisq; figere non dubitauit: neque rebus aduersis, quas pertulerat, ad modestiam traductus fuit. Ipse equidè accipi à scriptore quodam modum, quo decepsit è vita, talem fuisse: nimirum eius linguam vermibus exesam esse, sicque eum ex huius vitæ miserijs ad grauiora supplicia iusto dei iudicio infligenda, eaque sempiterna migrasse.

Quòd Nestorio Constantinopoli successit episcopus Maximianus, et illi Proclus, dein à Flauianus.

CAPVT VIII.

Post scelerati Nestorij mortè, episcopatù Cōstantinopolis, vrbis percelebris, capessit Maximianus: cuius tēporibus ecclesia Dei pace fruebatur tranquillissima. Quo mortuo, Proclus illius sedis gubernacula suscipit. Cui viam vniuersæ carnis conficienti, succedit Flauianus.

De infortunato Eutiche, & quomodo à Flauiano Constantinopolitano Episcopo, de gradu deturbatus sit, & de secundo concilio, illo scilicet nefario, quod Ephesi coiuit. Cap. IX.

Temporibus Flauiani error impij Eutichis oritur: de quo Conciliù prouinciale cogitur Constantinopoli: inq; eo Eusebius Dorylæsis episcopus, & dicèdi facultate peritus, prolatis libellis, primus Nestorij blasphemiam coarguit. Vbi verò Eutyches accedit vocatus, istos errores tenere suis ipsius verbis deprehenditur. Nam confite-

or, in-

coeperat, sed vsque eo sensim languescere & remittere videbatur quoad penitus extincta esset.

De Antiochia & disciis, & illorū cōditoribus. Cap. XVIII.

E Ad répestate Ménonius, Zoilus, & Calixtus, viri propter accuratā nostræ religionis obseruationē præstabiles, à Theodosio ad magistratus Antiochiæ gerēdos missi fuerūt. Ac Memnonius quidē locū illū, qui à nobis Psephiū appellatur, à primis fundamentis magnificē & artificiose extruendum curauit, atrio, quod libero cœlo patebat, in medio relicto. Zoilus autē regalē porticū (hoc quidē nomine etiā nostra ætate quāuis multis variatus ædificiis, nuncupatur) qui ad australe latus tecti palatij quod Ruffini nomē obtinet spectat, exædificauit. Quinetiā Calixtus magnificū & illustre ædificiū, quod tum à veteribus, tū ab huius ætatis hominibus porticus Calixti dicit, ante sedes, quæ ad exercendū iudiciū positæ sunt, è regione fori (in quo pulcherrima domus est, quæ præfecti p̄fidiorū incolere solēt) extruxit. Post istos, Anatolius rufus, qui ordinibus in oriente militiā exercētibus p̄ficiēbatur, eō missus porticū ipsius nomine appellatā ædificauit, eamque varia exornauit materie. Ista quidē, licet à proposito videantur aliena, sunt tamen studiosis nō inelegantia ad cognoscendū.

De bellis variis tum in Italia, tum Perside regnante Theodosio susceptis. CAPVT XIX.

Regnante itē Theodosio, crebræ in Europa seditiones conflatæ, idque dum Valentinianus Romæ imperabat: quas Theodosius, ingentibus copijs & exercitū tū pedestri, tum nauali, terra marique emissis, adeo penitus repressit. Atque eo pacto etiā Persarū euicit furorem, quorum rex tū fuit Isdigerdes, pater Bararanis, vel vt Socrati placet, ille ipse Bararanes) & missis ab illis de pace legatis, pacem eis concessit: quæ ad duodecimum annum imperij Anastasij cōtinuata est. Quæ res cum ab aliis scriptoribus cōmemoratæ sunt, tum ab Eustathio Syro ex Epiphano valde scitè & eleganter 'compendio quodam explicatæ, qui quoque scribit, quo pacto Amida capta fuerit. Eodem tempore claudianum & cyrum, poetas hominum fama celebratos ferunt. Ac Cyrum primarium præfectum

Ff 4 quem ma-

EVAGRII HISTORIAE

quem maiores nostri praefectū aulae vocant, constitutū: copijsque Romanis versus occidentē eo tempore praefuisse, quo Chartago capta fuit à Vandalis, & Genzericus Barbarum ductavit exercitum.

De Eudocia imperatrice & filia eius Eudoxia, & de eius Hierosolymas profectioe, & Statua qua ab Antiochenis donata est. Cap. XX.

Iste Theodosius impulsu Pulcheriae imperatricis, sororis suae, Eudociam, genere Atheniensem, forma sane perhonestā & liberali, postquam salutarī baptismatis lauacro tincta fuit, duxit in matrimonium: Ex qua filiam suscepit, nomine Eudoxiam. Hanc cum esset nubilis, imperator Valentinianus duxit uxorem, abduxitque Roma antiqua, & ad Constantinopolim deduxit. Eudocia verò postea ad sanctā Christi Dei civitatē profecta est: vbi habita oratione ad populū, in extrema parte illius hoc carmē recitavit.

Stirpe satam vestra me, & sanguine glorior esse.

Quo quidem significavit Colonias à Græcia eò deductas fuisse. Quòd si quisquam istarum rerum accuratius cognoscendarum studio teneatur, sunt à Strabone Geographo, Phlegonte, Diodoro Siculo, Arriano, & Pisandro poeta, ab Vlpiano praeterea, Libanio, & Iuliano, Sophistis omnium praestantissimis, scriptis exquisitè mandata. Postea autem Antiochiam profectam, Antiocheni, illam statua ex aere artificiose fabricata, quae adhuc integra servatur, honorarunt. Eius hortatu Theodosius impulsus, maximam civitati adiunxit accessionem, murumque amplificavit, ad portam usque, quae ad Daphnem suburbium ducit, sicut cuique cupienti perfacile est videre. Nam ad nostram usque aetatem veteris muri vestigia, ex ipsis reliquijs, quae oculos quodammodo ad eam quasi manu ducunt, facile indagari possunt. Sunt tamē, qui dicunt murū illum ab antiquiore Theodosio dilatatum: quin etiam eundem aurum ducentarum librarum reficiendo Valentis balneo in quadam parte accenso tribuisse.

Quòd

Quod Eudocia multa Hierosolymis præclare admini-
strauit, & de diuersa monachorum Palessine victus
viuendiq; ratione. Cap. XXI.

EVdocia verò Constantinopoli Hierosolymam bis
profecta est: & quanquam qua de causa, aut quid po-
tissimum, vt aiunt, animo intenderet, eis, qui de
vita illius scripserunt, licet, mea quidem sententia, minimè
verè rem, vt gesta est, narrant, relinquendum censeo, tamè
constat eam, cum in sancta illa Christi ciuitate versabatur,
multas res ad Dei seruatoris honorem illustrandum, gef-
fisse. Nam sancta ædificauit monasteria, & loca illa, quæ
Lauras vocant: in quibus tametsi varia ratione viuatur, ta-
men vitæ institutio ad vnum eundemque finem spectat,
eumque sanctissimum. Nam alij gregatim vitam degunt,
nihil rerum, quæ animos hominum ad terram deprimere
solent, possident: quippe aurum illis non suppetit: at quid
dixi aurum? imò verò ne propria vestis, aut cibiorum
quicquam. Nam quo pallio, aut tunica vnus iam induitur,
alter vestitur eodem paulò post: adeo vt omniù vestitus,
vnus esse videatur, & vnus omnium. Quinetiam mensa
communis apponitur, non opiparis instructa delitijs, aut
alio quouis cibiorum genere, sed oleribus solum & legu-
minibus apprata: ijsque eatenus suppeditatis, quatenus
solum satis essent ad viuendum. Porro autem in præcibus
solum, quas communiter inter ipsos ad Deum fundunt, se
dies noctesque defigunt: sicque atterunt sese, sic se labori-
bus affliçant, vt mortui insepulti super terram iacentes vi-
deantur. Nonnulli eorum leges, quas ὑπερθεσμοὺς vocāt,
id est leges legibus, quibus tenentur, supra irrogatas sæpe
exequuntur: quippe ieiunant ad biduum, atque etiam ad
triduum. Sunt ex illis, qui quinque dies continuos & am-
plius ieiunant, & vix tum quidem cibum capiunt necessa-
rium. Alij autem aliud ingrediuntur viuendi genus, idque
diuersum à superioribus. Nam se separatim in ædiculas cō-
cludunt: quæ tantum habent latitudinis altitudinisque, vt
in illis neque corpore erecto consistere, neque se liberè in-
clinare possint. Quorum alij, vt est apud Apostolū, in spe
luncis & cauernis vitam assiduè degunt, vnaque cum be-

Heb. II.

EVAGRII HISTORIAE

stij habitant, & in quibusdam occultis & ignotis terræ la-
 tibulis, Deo præcationes adhibent. Quinetiam alius vi-
 uendi modus à nonnullis eorum excogitatus est, qui omnè
 fortitudinis & tolerantiae vim superat. Etenim viri ac mu-
 lieres in solitudinem ardoribus efferuescentem se abdunt,
 & solis illis membris, quæ naturæ seruiunt necessitati ob-
 rectis, reliquum corpus frigoribus immēsis, & feruidis æ-
 ris caloribus nudum exponunt, æstu equè atque algore cō-
 tempto. Eò accedit, quod alimentis, quibus homines vesci
 solent, penitus reiectis, depascuntur terram, vnde *βοσκώ*
 id est pabulatores appellantur: indeq; solum victū sibi sup-
 peditant, adeo vt tempore belluis similes efficiantur, quip-
 pe cum forma corporis, & animi habitu ab alijs hominibus
 omnino discrepēt. Ac si fortè viderint homines, statim au-
 fugiunt: & si qui eos insequantur, aut elabuntur velocitate
 pedum, aut abstrusis terræ locis ad quæ difficulter accedi
 possit, se occultant. Aliud præterea commemorabo, quod
 quamuis præ alijs meritò primas tenet, ipse tamè penè præ-
 terijtsem. Et si perpauci sunt ex hoc genere, sunt tamen
 aliqui, qui simul ac virtutis subsidio ab oībus animi pertur-
 bationibus liberi ac vacui sint, prodeunt in hominū socie-
 tatem, seque in medias turbas iniiciunt, seque demētes ef-
 se simulant: sicque inanem gloriam, quam vt sapiens Plato
 ait, anima postremo omnium, tanquam vltimam tunicam
 solet exuere, quasi pedibus conculcant. Adeo etiam sine
 delectatione cibum capiunt, inque ea re tam austeram ex-
 ercent disciplinam, vt siue ad cauponam, sine ad lupanem
 eos diuertere cogat necessitas, nec locum refugiunt, nec
 operiunt faciem, nec quicquam prorsus erubescunt.
 Porro balneis crebro vtuntur, ac sæpè vna cum mu-
 lieribus versantur, simulque lauant sese: atque ita per-
 turbationum omnium sunt expertes, vt naturam ipsam
 sibi subiecisse videantur: quandoquidem neque aspe-
 ctu, neque tactu, neque denique ipso complexu mu-
 lieris ad naturalem concupiscentiam inclinari impellere
 possunt. Sed sunt cum viris viri, mulieres autem cum
 mulieribus, atque tametsi non recusant cum vtroque
 sexu coire societatem, tamen vnus solum vsum no-
 runt.

runt. Verum, uti comprehendam breui, in hoc sanctissimo diuinissimoque vitæ genere virtus, naturæ iura præscribit, legesque constituit proprias: nempe ut nemo eorum res ad vitam necessarias capiant ad satietatem: quandoquidem ipsorum lex eos esurire & sitire iubet, corpus eo vestitu tegere, quem poscit necessitas. Eorum vitæ ratio adeo exquisitis libratur laudibus, ut cum in contrariam partem eamque ab altera multum distantem se inflexerint, nullam se mutationem fecisse sentiant. Ita enim res contrariæ in illis temperatæ sunt, diuina gratia ea, quæ nullo modo commiseri poterant, in vnum cogente, eademque rursus dirimente: ut vita in illis ac mors, duæ res et natura & effectus pugnantibus maxime simul habitent: & in quibus rebus perturbationes dominari solent, in illis mortui esse, & quasi in sepulchro conditi, & vbi assidua facienda sit ad Deum præcatio, ibi, etiam si ætate exacta fuerint, corpore valentes & viribus integris esse videantur. Atque sic in istis, vtrumque vitæ genus coheret, ut certè tum veluti carne prorsus deposita, perpetuo uiuant, cumque viuis versentur, tum corporibus medelam adhibentes, supplicum voces Deo offerant, aliaque officia, quæ superiori viuendi modo apte conueniant, exequantur, & neque rebus necessarijs egeant, neque locis circumscribantur, sed omnes audiant & cum omnibus versentur, crebris, imò verò assiduis genuum flexionibus viuunt, quas graues vicissim stationes excipiunt, solo appetitu ætatem, & imbecillitatem sponte susceptam recreante. Sunt athletæ carne nudati, sunt luctatores expertes sanguinis, qui etsi ieiunium habeant pro conuiuio omni ciborum genere instructo, proque opiparis delitijs: ac nihil si modò ita viui possit, gustare, loco mensæ dapibus onustæ ducunt. Tamen quando hospes aliquis ad eos accedit, si etiam primo mane illud forte eueniat, magna cum beneuolentia & amica inuitatione tum ad comedendum, tum ad bibendum, illum excipiunt, alio Ieiunandi genere excogitato, videlicet ut inuiti comedant, adeo ut res magnâ omnibus admirationem excitet, quippe qui cum pluribus ad naturæ

naturæ

EVAGRII HISTORIAR

naturæ sustentatione egeant admodū paucis contenti sunt, propriæ voluntatis inimici & naturæ. Iuxta veterū placita proditores, sic vt omnibus modis illecebrę carnis arceatur, & anima gubernet, pulcherrima Deoque placita prudentem diligens tum obseruās, felices sanè illi propter presentis vitæ institutum, multo tamen feliciores hinc discessuri quo omnes suos conatus dirigunt, ad illud quod in optatis habent videndum properantes.

*Quę Eudocia imperatrix in Palestina reparauerit,
& de sancti Stephani ecclesia ex edificatione.*

CAPVT XXII.

CVm multis huius generis hominib⁹ Theodosij cōiūx collocuta est, & multa eiusmodi monasteria, vt ante dixi edificauit: Hierosolymorum refecit mœnia, eaq; pulchriora reddidit. Templum extruxit præterea ad memoriam sancti Stephani, primi & diaconi & martyris, splendore ac pulchritudine eximiū, (quod quidem non stadio ab vrbe Hierosolyma distat) inque eo, simul atque ad vitam immortalem profecta est, condita fuit. Theodosius autem postea, vel vt quidam putant, ante mortem Eudocię, vbi triginta octo annos imperiū gubernauerat, decessit è vita: inque eo honoris gradu post eum locatus fuit, vix omnium facile præstantissimus, Martianus. Cuius res gestas imperium etiam Orientis administrantis, præspicue, cœlesti Dei gratia benignè nobis opem ferente, sequens docebit historia.

FINIS PRIMI LIBRI.

EVAGRII